

Přílohy:

Při edici jsem se držel běžných edičních zásad.¹ Český text transkribuji, německý transliteruji.² V českých textech modernizuji zejména interpunkci a délku samohlásek. V některých případech upravuji také pravopis, zpravidla podle současné češtiny, pokud úprava neovlivní smysl věty. Německý text byl modernizován pouze v případě velkých písmen na začátku podstatných jmen. K rozvádění zkratk, stejně jako pro zachycení vynechaných písmen, jsem použil hranaté závorky [].

Příloha 1:

Edice Březanova pamětního zápisu z roku 1615 se soupisem švamberského dvora (SOkA Jindřichův Hradec, Archiv města Třeboň, sign. III A-145, kart.23)³:

*JOHANNES – GEORGIUS BARO A SCHVA [M]-
berg, Dominus in Worlik, Ronsberg, Třebona, Novocastro, Rosenberg,
Libiejowicz, Klinburg, S[acrae] C[aesarae] M[ajesta]tis a Consiliis⁴
manu p[ropri]a⁵*

Léta páně M.DC.XV. dne 27. Januarii, jež bylo v úterý po Obrácení svatýho Pavla na víru, hrozný a bouřlivý vítr s sněžnými oblaky ztrhv se, v Třeboni z věže kostelní⁶ růži nejvejš a korouhev s holí železnou pod ní, po násilném dlouhém pachtování a viklání, z makovice přelomiv, dolů zsrázil. Z té příčiny týhož roku dne 19. Junii, jež bylo v pátek po Památce Krystova těla, nařízením a nákladem mým, Jana – Jiřího z Švanberka, pána na Třeboni, jakožto všechněch panství někdy domu toho slavnýho Rožmberskýho po smrti vysoce urozenýho pána pana Petra Voka z Rožmberka, z tohoto světa na onen blahoslavený věčný léta Páně M.DC.XI. dne 6. Novembris přenesenýho dědice⁷, makovice táž dolů zšnata a

¹ J. KAŠPAR, *Úvod do novověké latinské paleografie se zvláštním zřetelem k českým zemím*, Praha 1975, s. 149-153 a P. ČORNEJ, *Poznámky k vydávání starších česky psaných listů (14.-16. století)*, Česká literatura 37, 1989, s. 1-15, nebo V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy posledních Rožmberků, I-II*, Praha 1985, s. 675-676. Naposledy shrnuli ediční zásady česky psané šlechtické korespondence P. VOREL, *Česká a moravská aristokracie v polovině 16. století, Edice register listů bratří z Pernštejna z let 1550-1551*, Pardubice 1997, s. 32 a M. KOLDINSKÁ – P. MAŤA (edd.), *Deník rudolfinského dvořana, Adam mladší z Valdštejna 1602-1633*, Praha 1997, s. 393-396.

² K vydávání německy psaných raně novověkých textů blíže pouze J. PÁNEK, *Výprava české šlechty do Itálie v letech 1551-1552*, Praha 1987, s. 189-190. Za korekturu německého textu velmi děkuji Kláře Myškové.

³ Text je psán na pergameni o rozměrech 640 x 540+110 mm, nemá přivěšenou žádnou pečeť.

⁴ Jan Jiří ze Švanberka na Orlíku, Ronšperku, Třeboni, Nových Hradech, Rožmberku, Libějovicích a Zvíkově (okolo 1550 – 15. 4. 1617). Jediný syn Petra ze Švanberka z borské pošlosti pánů ze Švanberka. K tomu OSN, díl XXIV, 1906, s. 851.

⁵ Vlastnoruční latinský podpis Jana Jiřího ze Švanberka.

⁶ Jedná se o věž farního kostela sv. Jiljí v Třeboni. Srov. F. MAREŠ – J. SEDLÁČEK, *Soupis památek historických a uměleckých v politickém okresu Třeboňském*, Praha 1900, s. 56-76.

⁷ Petr Vok z Rožmberka (1539-1611), poslední z rodu Rožmberků, v letech 1602 až 1611 sídlil v Třeboni. K tomu blíže OSN, díl XXVI, Praha 1907, s. 336 a J. PÁNEK, *Poslední Rožmberk, Životní příběh Petra Voka*, Praha 1996, s. 156-197.

přelomenýho rožnu špíce vytažena. A dne 23. Junii, jinák v úterý po neděli I. od svatě Trojice, táž makovice s rožnem opraveným, svařeným a srovnaným, s korouhví a rúžičkou zase nahoru na věž vstavína. Do kteréžto makovice k předešlýmu svazečku panem vladařem dobré a vzácné paměti⁸ léta Páně 1603 vloženýmu⁹, toto poznamenání pro budoucí paměť s podpisem ruky mé, dítek, přátel mých i jména služebníků mých, kteří toho času při dvoru mým na Třeboni¹⁰ byli, položiti jsem rozkázal.

*Urozený pán pan Petr z Švanberka a na Ronšperce J[eho] M[ilosti] C[ísařské] rada¹¹,
urozený pán pan Adam z Švanberka¹², J[eho] M[ilosti] pána starý[h]o synové
Urozený pán pan Kašpar Kolona z Felzu, J[ejí] M[ilosti] paní ujec¹³*

Fraucimor

Její M[ilo]st hr[aběcí] p[ani] p[ani] Alžběta Švanberková, rozená svobodná paní Kolona z Felzu, J[eho] M[ilosti] pana Jana Jiřího z Švanberka paní manželka¹⁴

Alžběta Colona z Felzu, mein aun handt¹⁵

Urozená panna panna Benigna šlechtična z Švanberka¹⁶, panna dcera Jich M[ilos]tí, toho času panna nevěsta zasnoubená za urozenýho pána pana Ott[u] Wilhelma pána z Šenburku a na Peníku v Míšni¹⁷

Urozená panna panna Johanna šlechtična z Krajku¹⁸

Urozená panna panna Alžběta šlechtična z Šenburku¹⁹

Urozená panna panna Zuzana šlechtična Kolona z Felzu²⁰

Urozená paní Emerencia Puchnarka, rozená Kyčnerka, Její M[ilos]tí paní hofmistryně²¹

⁸ Tj. Petrem Vokem z Rožmberka.

⁹ Srov. V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy posledních Rožmberků, I II*, Praha 1985, s. 567: „*Octobris 7. [1603], toho dne nová makovice s korouhví na věž kostelní třeboňskou stavína.*“

¹⁰ Od roku 1611 do konfiskace švamberského majetku císařem v roce 1621 byla Třeboň hlavním sídlem Jana Jiřího ze Švamberka (od 1615 Petra ze Švamberka), jeho rodiny a dvora.

¹¹ Petr ze Švamberka (před 1582-24.5.1620), starší syn Jana Jiřího ze Švamberka z jeho prvního manželství s Eliškou z Donína (+1592). K jeho osudu srov. *OSN*, díl XXIV, Praha 1906, s. 852.

¹² Adam ze Švamberka (1602 – 24. 12. 1664), mladší syn Jana Jiřího ze Švamberka z jeho druhého manželství s Alžbětou Colonnovou z Felsu (+1616). K jeho pohnutému osudu srov. *tamtéž*.

¹³ Kašpar Colonna z Felsu, pravděpodobně syn Fridricha Colonnny z Felsu. S Janem Jiřím ze Švamberka přešel v roce 1615 na Orlík, kde je doložen v roce 1616. Colonnové pocházeli z Tyrolska. V 16. století se usadili také v Čechách a ve Slezsku, kde byli 1572 přijati do panského stavu. V předbělohorské době byli hlavami rodu bratři Linhart a Fridrich Colonnové. K tomu *OSN*, díl V, Praha 1892, s. 523-524 a SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

¹⁴ Alžběta Švamberská Colonnová z Felsu (+1616), dcera Linharta Colonnny z Felsu. Od roku 1594 druhá manželka Jana Jiřího ze Švamberka. *OSN*, díl XXIV, Praha 1906, s. 842 a V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 854.

¹⁵ Její vlastnoruční podpis.

¹⁶ Zachycuje ji i V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 612 a 637.

¹⁷ Ota Vilém ze Schönburgu. Příslušník velmi rozvětveného říšského panského rodu. Sňatek se konal na přelomu srpna a září 1615 na Třeboni. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 4/43 a 4/44, kart. 1.

¹⁸ Pravděpodobně členka bystřické pošlosti rodu Krajířů z Krajku, dcera nebo sestra posledního Krajíře Oldřicha na Dačicích (+18. 7. 1600). Po odchodu Jana Jiřího ze Švamberka na Orlík (1615), po smrti jeho manželky (1616) a Zuzany Colonnové z Felsu (1615-1616) se stala hlavou fraucimoru na Orlíku. K tomu *OSN*, díl XV, Praha 1900, s. 25 a V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 612 (údaj k roku 1610) a SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

¹⁹ Členka panského rodu ze Schönburgu.

²⁰ Členka panského rodu Colonnů z Felsu. Zemřela někdy na přelomu let 1615 a 1616, protože v roce 1616 je již uváděna jako nebožka. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

²¹ V roce 1615 odešla spolu s Janem Jiřím ze Švamberka na Orlík, kde je doložena ještě následujícího roku. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

*Panna Benigna Čejkovna z Chlístova*²²

Služebníci a páni dvořané

*Urozený a statečný rytíř Hynek Čáslav z Podolí, hofmistr a štolmistr J[eho] M[ilosti] páně*²³
*Ctihodný kněz poctivě a vysoce učený pan Magister Valentinus Winter Cizensis, dvorský kazatel, německý evang[elík]*²⁴

*Zigmund z Ensu, starý kuchmistr*²⁵

*Vysoce učený pan Adam z Garfínu Pomeranus, mladých pánů hofmistr*²⁶

*Tobiáš Felix, mladých pánů preceptor*²⁷

*Abraham Lampl, komorník J[eho] M[ilosti] páně a sekretář něm[ecký]*²⁸

*Matouš Žárský, sekretář český*²⁹

Buchalterové

*Matěj Dekara z Rozenétu, přední buchalter a regent*³⁰

*Vít Voštirálek z Soběslavě, druhý buchalter*³¹

Hejtmané a úředníci na panstvích

---

²² Členka rytířského rodu Čejků z Chlístova. Rod se psal podle Chlístova u Klatov.

²³ Hynek Čáslav z Podolí (před 1573-po 1631). Člen dvořanské družiny Petra Voka z Rožmberka na Třeboni, po jeho smrti přešel do služeb Švamberků, 1611-1612 štolmistr, 1612-1613 hofmistr, 1613-1615 hofmistr a zároveň štolmistr. Zapojoval se do českého stavovského povstání, a proto mu byla konfiskována část i tak malého majetku. Do exilu pravděpodobně neodešel. K němu srov. J. HRDLIČKA, *Páni dvořané Petra Voka z Rožmberka a Dvořanská světnice treboňského zámku, I*, Heraldická ročenka 1991, s. 21-23 a SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

²⁴ „Kněz Valentin“ je doložen v letech 1615 až 1618 jako treboňský farář. Ročně dostával od vrchnosti 250 kop grošů míšeňských a další naturálie. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2.

²⁵ Zigmund Püchler, jako kuchmistr doložen v roce 1614, kdy podepisoval kuchyňské účty. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V.

²⁶ Adam Garfíner z Garfínu (Karvinský z Karvína?) doložen jako hofmistr v letech 1614 a 1615. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2 a SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

²⁷ Felix nebyl rozhodně prvním preceptorem Adama ze Švamberka. Vystřídali se Jan Kopřimovský (1611-1612), Jiří Třanovský (od 8.3.1612), Jiří Šreter (poč. 1615), Tobiáš Felix (1615) a Pavel (1616). Srov. F. MAREŠ, *Jiřík Třanovský*, ČČM 82, 1908, s. 123 a SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2; SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

²⁸ Člen treboňské měšťanské rodiny Lamplů. Abraham je doložen jako člen německé kanceláře Petra Voka z Rožmberka v letech 1609 a 1610. Pracoval tehdy pod vedením německého sekretáře Theobalda Hocka z Zweibrückenu a Pavla Frölicha. V roce 1616 se objevoval ve stejné funkci u dvora Jana Jiřího ze Švamberka na Orlíku. Srov. V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 589, 618 a 629; SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II a SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

²⁹ Nastoupil do dvorské služby v dubnu 1615 po odcházejícím sekretáři Vavřinci Štiberovi. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

³⁰ Člen treboňské erbovnícké rodiny Dekarů z Rozenétu. Dekarové patřili k elitě města. Matěj sloužil již Rožmberkům. V roce 1598 zastával funkci českokrumlovského pivovarního písaře, v letech 1602-1606 byl novohradským důchodním písařem a následně se stal buchalterem. Byl také švamberským věžitelem (půjčky ve výši 15 200 kop grošů míšeňských). K tomu V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 541, 625 a 627 a SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II a sign. 23a, fasc. V-VII. Do vladyckého stavu byli bratři Matěj a Vít vyzdvížení císařem Matyášem v Českých Budějovicích dne 7. 2. 1614 spolu se strýci Maxmiliánem a Albrechtem de Caro a Jiřím Štrupem. Měli se psát „z Rosennetu“. K tomu A. SEDLÁČEK, *Českomoravská heraldika, Část zvláštní*, Praha 1925, s. 392.

³¹ Voštirálek sloužil již Rožmberkům. Na Třeboni se připomíná jako písař v buchalterii (1602) a později jako buchalter a v letech 1606-1610 byl kuchmistrem Petra Voka z Rožmberka. Následně byl celou dobu švamberské éry na Třeboni ve funkci buchaltera (propuštěn až v lednu 1623). Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V a sign. 23a, fasc. V; V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 570, 617, 625, 627 a 631 a T. ANTL, *Zprávy o městě Třeboni z let 1620-1623*, VKČSN, Praha 1901, s. 12.

*Sajfríd Mecerod z Rajchvaldu, hejtman panst[ví] třeboň[ského]*³²
*Karel Turtur Velvarský, purkrabě*³³
*Adam Čejka z Chlístova, hejtman panst[ví] vorlic[kého] a zvíkov[ského]*³⁴
*Jiřík Vrš z Sadlna, hejtman rožmberský*³⁵
*Zdeněk Víta z Rzávého, hejtman libějický*³⁶
*Gallus Bennyngar z Prattnberku, hejtman novohr[adský]*³⁷
*Gregor Štrup z Rozenétu, úředník na Borovanech*³⁸

Jiní služebníci dvorští

*Václav Libějovský, kuchmistr*³⁹
*Bostl Cerer, stříbrník*⁴⁰
*Václav Březan, bibliothecarius*⁴¹

³² Sigfríd Mecerod sloužil na přelomu 16. a 17. století jak Švamberkům, tak i Rožmberkům. Třeboňským hejtmanem se stal po přesídlení švamberského dvora na Třeboň v roce 1612. Naposledy se v pramenech dokládá v dubnu 1616 seděním na Břilicích. K jeho postavě sebral základní fakta J. HRDLIČKA, *Páni dvořané, I*, s. 23-25 a zná ho také V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 478, 604, 607 a 627. Srov. také SOA Třeboň, CR-registratura, z Švamberka, sign. 21/90, kart. 11.

³³ Karel Hrdlička Velvarský, třeboňský měšťan (hrdlička se latinsky řekne turtur). Ve funkci vystřídal Jakuba Prachatického. Později se stal třeboňským hejtmanem a z této funkce byl propuštěn až v lednu 1623. Srov. SOkA Jindřichův Hradec, AM Třeboň, sign. III A-170, kart. 23 a T. ANTL, *Zprávy*, s. 12.

³⁴ Po Benigně další člen rytířského rodu Čejků z Chlístova. Orlickým hejtmanem byl již v roce 1611 a ve stejné funkci zůstal ještě v roce 1616. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2 a sign. 20/86, kart. 8.

³⁵ Snad poslední mužský člen rodu, v letech 1610 až 1616 byl hejtmanem na Rožmberce, v roce 1620 je dokládán jako hofmistr švamberského dvora na Třeboni. Literatura spekuluje o tom, že uprchnul spolu s vdovou Annou Maxmiliánou Švamberskou z Oprštořfu (manželka Petra ze Švamberka) do exilu v Polsku. Podle mých zjištění tomu tak není, protože byl v lednu 1623 uváděn ještě jako hofmistr na Třeboni, z kteréžto funkce byl oficiálně propuštěn zmocněnci Viléma Slavaty z Chlumu a Košumberka při přebírání panství Třeboň právě v lednu 1623. K tomu *OSN*, díl XXVI, Praha 1907, s. 1047-1048 a T. ANTL, *Zprávy*, s. 12.

³⁶ Zdeněk Víta ze Rzávého byl libějovickým hejtmanem již za Petra Voka z Rožmberka. K němu J. HRDLIČKA, *Páni dvořané, I*, s. 25-28.

³⁷ Beningar byl benešovským (novohradským) erbovníkem. Pracoval již v devadesátých letech 16. století pro Rožmberky jako písař pivovaru v Benešově nad Černou. V roce 1609 je doložen již jako novohradský hejman. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II a sign. 23a, fasc. III.

³⁸ Řehoř Štrup, člen původně českokrumlovské (kaplické) měšťanské rodiny, jejíž členové se často objevovali ve službách posledních Rožmberků. Řehoř je doložen od roku 1608 jako písař rožmberského pivovaru v Benešově nad Černou. Ve švamberských službách se stal borovanským písařem a zároveň úředníkem již v roce 1612. Známý je také Ambrož Štrup Kaplický, který působil v roce 1592 jako truhelní písař v Českém Krumlově, pak se stal důchodním písařem téhož panství, aby nakonec přešel do služeb Polyxeny Rožmberské z Pernštejna, kde se stal opět důchodním písařem v Roudnici nad Labem. Další příslušník rodiny, Mikuláš, působil v polovině devadesátých let v Českém Krumlově jako pivovarní a hospodářský písař. Do vladyckého stavu vyzdvihl Štrupy spolu s Dekary císař Matyáš v roce 1614, srov. pozn. 29; SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II, sign. 22a, fasc. V, sign. 23a, fasc. III a V, sign. 23b, fasc. II a J.HONC, *Cestovní účet diplomatické mise Viléma z Rožmberka do Polska r. 1588/89 a budget šlechtické domácnosti a dvora*, Archivum trebonense 1973, s. 54.

³⁹ Opět bývalý rožmberský služebník vynikající svým neustálým „pendlováním“, po různých úřadech. V letech 1601 až 1602 byl pivovarním písařem drslavickým, 1602 až 1603 důchodním písařem v Borovanech, 1603 až 1604 libějovickým důchodním písařem, v letech 1604 až 1608 třeboňským hospodářským a pivovarním písařem, v letech 1608 až 1609 dokonce písařem komorním. Ve švamberských službách vystřídal funkce kuchyňského písaře (1612-1613), orlického důchodního písaře (1614), kuchmistra (1615), aby se nakonec vrátil do funkce orlického důchodního písaře (1616). Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V; sign. 23a, fasc. V a sign. 23b, fasc. II; SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2 a sign. 9/18, kart. 3.

⁴⁰ Šebestián Cerer zůstal jako stříbrník (1613-1615) i u dvora Jana Jiřího ze Švamberka na Orlíku, kde je doložen v roce 1616. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2 a SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

*Wolf Brenigk, bradýř*⁴²
*Joannes Franciscus Veleschiensis, apatekár*⁴³
*Tomáš Třebochovský, malér*⁴⁴

Písaři

*Ondřej Pillar, komorní písař na Třeboni*⁴⁵
*Pavel Linhart, důchodní a pivovarní písař*⁴⁶
*Konstantin Benda, obročník*⁴⁷
*Jan Bratnbergar, písař libějovský*⁴⁸
*Pavel Třeboňský z Prattnerku, novohradský písař*⁴⁹
*Vavřinec Prechtl, rožmberský písař*⁵⁰
*Matěj Černovský, porybní třeboňský písař*⁵¹

---

⁴¹ Rožmberský a později švamberský historik a knihovník Václav Březan byl autorem tohoto zápisu. Jeho život a historické a knihovnické dílo naposledy zhodnotil J. Pánek v V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 662-671, kde jsou odkazy i na starší literaturu.

⁴² Doloženým při švamberském dvoře v letech 1613 až 1615. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II a SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

⁴³ Jan Franc, jak znělo jeho české jméno, působil ve službách Petra Voka z Rožmberka jako jeden z několika (maximálně tří) lékárníků. Doložen je pro léta 1602 až 1610 po boku Gottfrieda Pieruse a Zachariáše Škaty z Katentálu. Jak vypovídá jako jméno, pocházel z městečka Velešína. Po boku Jana Jiřího ze Švamberka odešel v roce 1615 na Orlik, kde je doložen ještě v roce 1616. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II; sign. 23a, fasc. V a SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/12, kart. 2.

⁴⁴ Tomáš Třebochovský (+1639) byl velmi plodným malířem Petra Voka z Rožmberka a přešel též do služeb Švamberků. Měl městské právo v Třeboni, kde vystupoval mezi elitou, která město ovládala. Pravidelně byl volen mezi konšele a starší obce (soudobé zápisy jej znají jako „*Tomáše maléře*“). K tomu srov. V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. 554, 565, 589 a 620 a SOkA Jindřichův Hradec, AM Třeboň, sign. III A-138, sign. III A-159, vše kart. 23.

⁴⁵ Ondřej Pillar (Piller, Pilař) Lomnický byl za posledního Rožmberka libějovickým důchodním písařem. V roce 1610 je doložen jako žumberský důchodní písař. Ve švamberských službách postoupil do funkce třeboňského důchodního písaře (1612-1614), aby jeho úřednická kariéra vyvrcholila v úřadu komorního písaře (1614-1615), kde vystřídal Jana Bugáka Klučanského. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II; sign. 22a, fasc. V a sign. 23a, fasc. VII.

⁴⁶ Pavel Linhart (Linhartek) Lomnický. Třeboňským důchodním písařem byl již v éře rožmberské (1607-1610). V roce 1610 byl nakrátko stavebním, hospodářským a pivovarním písařem na Třeboni. Od října toho roku však zastával funkci libějovického důchodního písaře. Za Švamberků v této funkci zůstal (1611-1614) a následujícího roku se vrátil do Třeboně do úřadu třeboňského důchodního a pivovarního písaře (1614-1615). Jeho kariéra vrcholila ve funkci komorního písaře (1615-1616). Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II, sign. 22a, fasc. V, sign. 23b, fasc. II a instrukci z 8. 7. 1610 v SOA Třeboň, Vs Třeboň, sign. IB 7B 1/5.

⁴⁷ Člen třeboňské měšťanské rodiny Bendů, jejíž zástupci sloužili Rožmberkům. Známý je Vavřinec Benda, který působil již od roku 1568 až do roku 1615, kdy zemřel, jako třeboňský porybní písař. Konstantin mohl být jeho synem či vnukem. V roce 1613 je doložen jako mládenec obročního písaře Vincenze, později se stal obročnickem a z této funkce byl propuštěn v lednu 1623. K tomu srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II; A. STEJSKAL, *Nedoplatek a zpětná dotace-sociálněekonomické kategorie rožmberských velkostatků (1550-1611)*, ČNM-řada historická 164, 1995, s. 15 a T. ANTL, *Zprávy*, s. 12.

⁴⁸ Jan začínal též v rožmberských službách. V letech 1608 a 1609 je doložen jako pomocník Václava Březana v knihovně. V roce 1610 přešel do české části kanceláře, kde pracoval pod vedením Pavla Aretina a Jana Mirotického. Jako sekretářův mládenec se v kanceláři nacházel ještě v roce 1613. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II.

⁴⁹ Pavel Třeboňský z Breitenbergu je doložen ve funkci novohradského důchodního a pivovarního písaře již v roce 1607, ovšem bez predikátu. Funkci do roku 1615 nezměnil. Po Bílé hoře za Buquoyů postoupil do úřadu novohradského hejtmana, kde je doložen v roce 1627 a později ještě v roce 1632 z rozšířeným přídomkem „z Breitenbergu a Rosenau“. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II; sign. 22a, fasc. V; sign. 23a, fasc. V; *tamtéž*, RA Buquoyů, inv. č. 773, sign. 225.21, kart. 116 (dopis Karlu Albertovi hraběti Buquoyovi) a SOkA České Budějovice, AM Nové Hrady, inv. č. 672, sign. III-1, kniha č. 14 (gruntovnice).

⁵⁰ Lorenz Prechtl je doložen ve stejné funkci v letech 1611-1616. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V a 23a, fasc. VII.

Pacholata panská
*Jan Jiří Gerštorf*⁵²
Jan Ondřej Plan
*Andreas Fink*⁵³

[vložená cedulka]: *Jan Koráb Písecký, mlynář opatovský*⁵⁴, a *Kryštof tesař prvé poznamenaný*
tůž makovici zšňali i zase vstavovali, s týmž rožňem a korouhví. Haec omnia scripsit
*Venceslavus Březan praenominatus.*⁵⁵

---

⁵¹ Matěj Černovský také začínal v rožmberských službách, kde je zachycen již v roce 1606 jako písař při třeboňském purkrabím Janu Blahoušovi. V letech 1607 až 1609 byl písařem pivovaru v Lomnici nad Lužnicí, 1609 až 1610 pivovarní písař v Benešově nad Černou, pak vystupoval v letech 1610 až 1611 jako kuchyňský písař s některými pravomocemi kuchmistra. V této pozici se nacházel ještě za Švamberků (1612), ale zakrátko ji opustil. Později byl třeboňským porybním písařem (1615-1616). Srov. SOA Třeboň, CR, registratura, sign. 10, fasc. II; sign. 22a, fasc. V a sign. 23a, fasc. VI a VII a J. HRDLÍČKA, „...kuchyni svou k správě tobě poroučím...“, *Kuchyňský personál v rezidencích posledních pánů z Hradce a Rožmberků*, JSH 65, 1996, s. 150.

⁵² Jeden z členů rytířského rodu Gerštorfů z Gerštorfu. Jako páže doložen již k roku 1613. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II a *OSN*, díl X, Praha 1896, s. 82-84.

⁵³ Člen rytířského rodu Finků z Finkenštejna.

⁵⁴ Jan Koráb byl opatovským mlynářem již za Rožmberků v roce 1609. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 10, fasc. II.

⁵⁵ Tato věta dokládá Březanovo autorství textu pamětního zápisu.

Příloha 2:

Edice švamberského zasedacího pořádku na zámku v Třeboni (mezi lety 1615-1620) (SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/11, kart. 2)¹

Speise Ordnung:

Oder ordentliche Verzeichnüss derer Personen so an meiner, Peter Herr von Schwanberg, Herr auff Ronspercgk, Haydt, Gesterschau, Wittingau, Gräzen, Rosenbergk unnd Libiegowicz, Röm[ischen] Kay[sers] M[aiestatis] Rahtt unnd Hauptman des Bechiner Kreyses,² Hoffstadt Ordinari sollen gespeisset, auch wass und wieviel auf aine oder die ander Tafel alle Mahlzeiten an Speiss unnd Tranckh solle gegeben unnd gereicht werden.

Anfenglichen wirdt alle Vormittag umb 10, Nachmittag umb 5 der halben oder deutschen Uhr,³ in Frauzimmer ein Tisch vor meine herzliebe Kindern, von denen so hierzu bestellt gedeckt unnd zugeschickt werden, vor welchen Tisch mein Kuchlmeister⁴ zum ersten Gange fünff, zum andern wieder so viel, gutte, warme, unnd wolgekochte Speissel zu gedeckter, durch ihre Jungen und Auffwarterin wird hinauf schicken.

Alss beileiftig

Ein guttes Suppel oder Gerstel

Ein wolgekochtes junges Rindfleisch, doch selten

Ein eingemachtes Kelber-, Lemmer- oder Schöpssenfleisch

Eine alte oder junge eingemachte Hiener, zweyerley Gebratnuss, alss von jungen Kelbern, Schöbssen, Lemmern, Copauern,⁵ alten oder jungen Hinnen, zarten Wilprät, Gefliegl, Vögeln, etwass Gebackens unnd der gleichen.

Erzlich von Gemüssern, alss frischen Aiern, Panadeln, Brey oder Zugemüssern, alls Gersten, Öpffel, Birnen, Tschwetschken, Spinot, weissen oder gelben Ruben.

Zur Taffel sollen ihnen alle Mahlzeiten 8 Seidel Weissbier oder wass von Nöthen sein möchte, in einem sauberen vordeckten Geschirr unnd anderthalb Seydel gutter lautterer Wein gegeben werden.

So sollen ihnen auch alle Mahlzeiten 7 Herrn Löbel zimlich neybacken Brott, auff ihre Teller drey, des Jungen halber, auf ihren Tisch geleet werden.

Die Namen meiner herzlieben Kinder undt deren so an diesem ersten Tisch sollen gespeiset werden, seindt wie folget

Susanna Elisabeth⁶

Anna Dorothea⁷

¹ Pořádek využil již A. SEDLÁČEK, *Hrady*, díl III, Praha 1994³, s. 152-154, který se ho snažil interpretovat a nevyhnul se při tom jistým chybám. To byl hlavní důvod zpřístupnění tohoto na české poměry unikátního pramene. Přesto patří Sedláčkovi můj velký obdiv za jeho kulturně historické intermezzo, jaké v případě stolování Rožmberků a Švamberků v topograficky a genealogicky pojatých *Hradech* podal.

² Petr ze Švamberka na Ronšperku, Boru, Kestřanech, Třeboni, Nových Hradech, Rožmberku a Libějovicích (před 1582-24.5.1620), starší syn Jana Jiřího ze Švamberka z jeho prvního manželství s Eliškou z Donína (+1592). K jeho osudu srov. *OSN*, díl XXIV, Praha 1906, s. 852.

³ Tj. v 10 a 17 hodin, údaje jsou uvedeny podle „německého“, tj. polovičního (dvanáctihodinového) orloje.

⁴ Kdo zastával funkci kuchmistra v této době se nepodařilo zjistit.

⁵ Tj. kapouni, vykastrovaní kohouti pěstovaní pro maso.

⁶ Zuzana Alžběta (+1630), nejstarší dcera Petra ze Švamberka. Zemřela spolu s dalšími svými sourozenci na mor v Elbinku. Epidemii přežili pouze Jiří Vilém, který však nalezl smrt na bojištích třicetileté války, a nejmladší Marie Kateřina (23. 2. 1621 - před 1664). Srov. F. HRUBÝ, *Ladislav Velen*, s. 201.

⁷ Anna Dorothea (+1630), druhá dcera Petra ze Švamberka. *Tamtéž*.

*Anna Sophia*⁸
*Georg Wilhemb*⁹
Hanuss Erassmus +¹⁰
*Hanuss Wilhelmb*¹¹
*Georg Friderich*¹²

*Damit sie aber möchten vor unnd nach dem Tisch beten, auch an der Taffel züchtig seyn, so wird I[h]r Praeceptor*¹³ *so lange die Tafel weret, bey ihnen vorbleiben.*
Bey dem Tisch werden aufwarten unnd dienen die Jungen, die Weiber unnd Menschen so auf sie bestellet, wass anspeissen von ihnen Tisch uberbleibet hieuoan kan etwas vor die Menscher aufbehalten, dass übrige ihren Jungen so auffgewartet, gegeben werden.

Die Nahmen der Jungen seindt

Hanuss Erassmus
der Steinschneiderin Sohn

*Umb 10 Uhr Vormittag, gegen Abent aber umb 5 der halben Uhr*¹⁴ *soll die Speisseglocke, wie breüchlichen, geleitet unnd vor die Voesser erzlich Diener, Jungen unnd Gutschen angerichtet werden.*

Es sollen aber am ersten Tisch oder runden Taffel nach Verzeuchnuss der Personen, Dienern unnd Jungen sizen:

*der Mattel oder ein ander Futtermeister*¹⁵
*Kuchlschreiber*¹⁶
Samuel
*Dauidt*¹⁷
*Thomass*¹⁸
Renthensel
*Zipss*¹⁹
Georg Staljunge
*der Beck*²⁰
*dessen Junge*²¹
*ain Discantist*²²
des Hoffmeisetrs Junge
des Kuchlmeisters Junge
*des Buchalters Junge*²³
des Secretari Junge

⁸ Anna Žofie (září 1616-1630), třetí dcera Petra ze Švamberka. *Tamtěž*.

⁹ Jiří Vilém (+okolo 1636), nejstarší syn Petra ze Švamberka. *Tamtěž*, s. 201 a 238.

¹⁰ Jan Erazim (+1630), druhý syn Petra ze Švamberka. *Tamtěž*, s. 201.

¹¹ Jan Vilém (+1630), třetí syn Petra ze Švamberka. *Tamtěž*.

¹² Jiří Bedřich (+1630), nejmladší syn Petra ze Švamberka. *Tamtěž*.

¹³ Pravděpodobně preceptor Pavel. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

¹⁴ Tj. v 10 a 17 hodin, srov. pozn. 2.

¹⁵ Mátl Pošer, zásobovatel švamberského dvora. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

¹⁶ Asi Vavřinec Vrchota, jako kuchyňský (a zároveň buchalterní) písař doložen roku 1615 s platem 24 kop grošů míšeňských a stravou zdarma. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2.

¹⁷ Samuel i David jsou doloženi mezi čeledí i v roce 1615, *tamtěž*.

¹⁸ Pravděpodobně pachole Tomáš, srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2.

¹⁹ Jednalo se pacholka ze stáji, doložen i v roce 1615, *tamtěž*.

²⁰ Pekař Havel je doložen pro léta 1611-1616, SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

²¹ Pekárek Matouš, *tamtěž*.

²² Janek „*diškantista*“, doložen i v roce 1615. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2.

²³ V roce 1615 se jednalo o pachole Jonáše, *tamtěž*.

denen sollen zu Mittag unnd Abendt (jedoch wan ich zu Wittingau unnd sie alle beysammen) fünf starcke Speissen gegeben werden.

1. Alss eine rindere oder andere Suppen
2. Ein guttes Stuck Rindfleisch
3. Eine Wodwařska, Schöpssen-, oder ander eingemacht Fleisch, gesalzen Wilprät, Fleckh, Geschlingke oder der gleichen sauber zugerichte Speisse
4. Einen rinderen oder andern starcken Praten
5. Ein guttes Zug[e]muss, alss Arbess, Kraut, Ruben, Graupen, oder wass die Zeit mit sich bringet, dess gleichen kan ihnen im Sommer zu Abent bissweilen eine gutte Schüssel voller Sallat mit zerschnittenen hartten Ayern gegeben werden.

An Fest oder Fischtagen²⁴ werden sie etwass von Fischen, gemainen Karpfen, Speiss oder durren Fischen, Knödeln unndt die gleichen haben.

Ehe sie niedersizen, soll der Jüngere alle Zeit beten, wie sie alhier verzeuchnet, also sollen sie am Tisch sizen, so baldt sie zur Taffel gesessen soll der junge Beckh einem iedem seine Zeüle Brott vorlegen.

Item so baldt soll er eine Stizen mit 30 Seydeln Weissbier, neben ihrem gewöhnlichen Becher auffm Tisch sezen. Der Jüngere soll nit vor dem Altesten in die Schüssel greiffen noch der erste in der Kandel seyn, sondern den Mattel²⁵ soll ihnen ordentlich vorlegen, so sollen sie auch nach der Ordnung trincken.

Ingleichen soll der Mattel nit nach geben, dass einig Geschrey gezenck unnüz Geschwez oder der gleichen uber Tisch vorgehen, da auch einer Fluchete vorgeblich schwuer unnd Gott lesterte dem soll die ganze Mallzeit kein Tropffen zu trincken gegeben werden.

Alle Sontag unnd Mitwochen zu Mittag sollen ihnen weisse Tischtücher auffgelegt, auch ihre Stützen, Becher, Teller und Löffel rein gehalten unnd nach geschehener Malzeit wieder auffgehoben werden.

Zugleich unnd an dem Ort soll auch vor diessen Tisch angerichtet werden.

An welchen Tisch nach vorzeüchnete Personen sizen werden

*der Fleischer*²⁶

Hanssel I[h]r Gn[aden] Leibkutsche +²⁷

*Wolffel Gutsche*²⁸

Utz Gutsche

*Peter Vorreiter*²⁹

*Wenzel Vorreiter*³⁰

²⁴ Postní nebo-li rybové dny připadaly v každém týdnu na čtvrtek, pátek a sobotu, dále na některé významné pevné křesťanské svátky (například sv. Jakub) a také na čtyřicet dnů před velikonoci od Popeleční středy do Bílé soboty a na čtyři adventní týdny před vánoce. Dohromady bylo v roce asi 200 postních dní. Takový model alespoň platil u dvora Petra Voka z Rožmberka, srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. I-V.

²⁵ Mátl Pošer, zásobovatel dvora. Srov. pozn.15.

²⁶ Mohlo jít o řeznického mistra Jana doloženého v roce 1614. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V.

²⁷ Osobní kočí Petra ze Švamberka Honz z Krátna zemřel asi v roce 1617, jak dosvědčuje nejen křížek za jeho jménem, ale i zápis z jiného soupisu švamberského dvora, kde je za jeho jménem poznamenáno „*mortuus est*“. V roce 1615 pobíral plat 10 kop grošů míšeňských (a šaty). Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/11, kart. 2.

²⁸ Kočí Volf Habrole z Volkenau se dokládá u dvora i v roce 1615 (plat 10 kop grošů míšeňských a šaty). *Tamtéž*.

²⁹ Závozník Petr z Krátna, bratr kočího Honze, připomínán v roce 1615 (plat 6 kop grošů míšeňských a šaty), krátce po bratrově smrti byl povýšen na osobního kočí. Srov. *tamtéž*.

*des Jägermeisters Junge
des Apateckers Junge
Thorwechter im Schloss³¹
der Tschurda*

Vor diese 10 Personen (jedoch wird alle Zeit vorstanden, wann ich zu Wittingau unnd die Personen beysammen) sollen alle Mahlzeiten vier starcke Speissen angerichtet werden.

Alss

- 1. Ein rindere oder andere Suppen*
- 2. Ein Stuck Rindfleisch*
- 3. Ein eingemachtes Fleisch, Rindern Geschlingk, Fleckh, Ochssen Köpff oder Füß, aingesalzen Wilprat oder wass die Zeit sonsten mit sich bringet.*
- 4. Ein starckes Zugemuss, alss Arbes, Graupen, Krautt, Rueben unndt der gleichen.*

Zugleichen solle ihnen alle Sontag unnd Donnerstag zu Mittag ein Braten gegeben werden.

Diese Personen sollen sich im Beten, Nidersizen, wie auch am Tisch unnd Aufstehen gleich den resten, still, erbar unnd züchtig erzeigen. Sollen auch so wenig alss der am ersten Tisch ainigen boten, oder ander frembdt Gesindtn, ohne Befehlich unndt Erlaubnuss des Kuchelmeisters zum Tafeln zien, nach ainigen etwass zu stecken.

So baldt sie sich gesezet, wirdt der becken Junge gleich den Resten, ainem ieden seine Zeile Brodt geben unndt aine Stiezen mit Seydeln Weissbier auffm Tisch sezen.

Der Kuchelmeister wird so viel müglich, alle Mahlzeiten ainem Gang unter sie thun, unnd schauen, ob jemandt wieder diese meine Ordnung thue, auch die Verbrechen mit Ernst straffen.

Zugleichen soll der Thorwachter im Schloss vleissig darauff Achtung geben, damit kein frembdt Gesinde, wie ins innere Schloss also unnd noch weniger in die Hoffstube komme.

Alle jezo erwente meiner Diener unnd Gesinde, sollen sich mit ihrem Deputat begnigen lassen unnd weder in Kuchl, Keller noch Beckhauss etwass darüber fordern, weniger darwieder reden, schnerchen oder pochen.

Entgegen wirdt meinen Köchen ernstlichen befehlen, dass sie das jenige so ihnen vorordnet, mit allen Willen unndt zu rechter Zeit raichen, sauber, vlaissig unnd wie sichs gebüret zurichten, auch durch ihren Unfleiss unnd Unsauberkeit nit zu Kranckheiten, Vorsaubnuss unnd anderen ungelege[n]heiten Ursach geben.

I[h]r Gnaden Taffel oder der Viertte Tisch

Umb 11 Vormittag, umb 6 Uhr gegen Abent³² soll meine Tafel, wie des Kuchelmeisters Instruction mit mehrerm besagt,³³ aufs sauberte zugeschickt, auch die Speissen in der Kuchl förtig seyn, doch ausser Befehl niemandes angerichtet werden.

Die so zum Speiss tragen vorordnet, sollen zu jezo benanten Zeit vor der Kuchel aufwarten, keiner hinein gehen, sondern die Speissen, wie sie ihnen durch der Kuchelthürfenster geraicht, ordentlich unnd ohne ainigen Tumult zu die Tafel [in der] Stube tragen.

Ordinari *alle Mittag unnd Abendt soll mein Kuchelmeister ausser der Sallat unnd einduncken, zwölf gutter Speissen (es were dan, dass ich frembder Leüte oder Gäste halber, ein mehrers Befiele) zum ersten Gang anrichten unnd hinauf tragen lassen, folgent aufs wenigste so viel an warmen unnd kalten Speissen, zum einspicken hinauff schicken, die*

---

³⁰ Václav Piklar, závozník, připomínán již roku 1615 (plat 6 kop grošů míšeňských a šaty). Tamtéž.

³¹ Jménem neznámý zámecký vrátný.

³² Tj. v 11 a 18 hodin.

³³ Zmíněná kuchmistrovská instrukce se ve švaberském rodinném archivu nedochovala.

Speissen sollen von meinem Kuchelmeister hinauff begleitet, ordentlich auff die Tafel gesezt unnd so lage biss ich unnd meine Gemahl³⁴ zur Taffel kommen, zu gedeckter vorbleiben.

Der Taffeldecker³⁵ soll allwege, wan meine Taffel zuschicket, auff wenigste 12 Teller mit einem weissen Seruiet bedeckt, an das untere Eckh der Taffel legen, welche einer von meinem vornembsten Dienern am selben Ohrt stehent, mir so wel d[i]enen, so an meiner Taffel sizen darreichen unndt vorlegen wirdt.

Indem ich dass Handtwasser neme, wirdt der Kuchelmeister die zu Deckschüsseln abheben, auch die, so von Dempff der warmen Speissen angelauffen, mit einem saubern Tuch abwischen.

Mein Hoffmeister³⁶ soll das Handtwasser geben unnd der nechste nach ihm dass Becken halten.

So baldt man sich gewaschen, soll das Handwasser auss dem Becken gegossen, das Becken wieder abgewicht, die Kandel gefielt unnd Handtuch zusammen gelegt werden.

An meiner Taffel sollen Ordinari sizen

Ich³⁷

Meine Gemahl³⁸

Mein Hoffmeister³⁹ unndt

mein Leibmedicus⁴⁰

Bey der Tafel soll mir ainer von meinem Dienern unnd dem ichs befehlen werde, mit dem Wein dienen, auch alles Getränck auf der Schale raichen.

Ingleichen soll ein ander Diener meiner Gemahl den Wäin raichen unnd beyde so lange die Mahlzeit weret, ihrem Dienst wartten.

Indem man zum Anfang der Mahlzeit von der Suppen ist, soll mein Hoffmeisters erstlich das Rindfleisch zerschneidt unnd vorlegen, folgent algemach die überigen Speissen.

Wann mein Kuchelmeister die ersten 2, 3 oder 4 Speissen ainspiken oder auffsezen wil, soll der Hoffmeister die Supe, dass Rindfleisch oder da sonsten von einem aingemachten Fleisch oder Speisse were ge[ge]ssen worden, hinaus geben, so man auff einer Glut wermen, folgend neben einer warmen Suppen auss der Kuchel auf derer vom Adeltisch sezen.

Wann solches geschehen, soll die Hoffmeisterin⁴¹ unnd Jungfrauen⁴² so biss anhero von Ferne aufgewartet, sich zum Tisch sezen, welchen die andern denen es befohlen folgen sollen.

Es werden aber Ordinari an diesem der vom Adeltisch essen

die Hoffmeisterin

drey Jungfrauen

der Jagermeister⁴³

³⁴ Petr ze Švamberka se ženou Annou Maxmiliánou. Srov. pozn. 1.

³⁵ Jménem neznámý prostírač stolů.

³⁶ Pravděpodobně Adam Bílský z Kařišova, srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

³⁷ Petr ze Švamberka, srov. pozn. 1.

³⁸ Anna Maxmiliána Švamborská z Oppersdorfu (1587-1655/57), manželka Petra ze Švamberka. Po jeho smrti se podruhé provdala za Ladislava Veleny ze Žerotína (1623). Zemřela v exilu. K tomu srov. F. HRUBÝ, *Ladislav Velen*, s. 288.

³⁹ Adam Bílský z Kařišova, srov. pozn. 36.

⁴⁰ Pravděpodobně lékař Jan Oberndorf, srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

⁴¹ Jménem neurčená hofmistřyně fraucimoru Anny Maxmiliány Švamborské z Oppersdorfu.

⁴² Jménem neznámé urozené členky fraucimoru. Možná mezi nimi byla Alžběta ze Schönburgu nebo Benigna Čejkovna z Chlístova. Srov. příloha 1.

*der Kuchelmeister⁴⁴
meines Sohnes Praeceptor⁴⁵
mein Secretari⁴⁶*

Ihr erwente meine Leüte an diesen Tisch sizen, soll der Kelner⁴⁷ aine gläserne Flaschen von 6 Seideln mit Wein, neben zweyen lehren Gleseln, an dass Ort, da der Junge sizet stellen.

Es soll ihnen auch der junge Beckh⁴⁸ aufwarten, Bier einschencken, die Teller von ihnen nemen, die Speissen auf der Dienertisch sezen, vor die selben warm machen unndt was sonst bey diesen Tisch von Nöthen vorrichten.

Alle Speissen von meiner Taffel, ausser derer so der Kuchlmeister saluiren wil, sollen auf ihren Tisch kommen.

Wann man die lezeren Speissen von meiner Taffel aufheben unndt das Confect oder Obst geben wil, sollen sie (ausser der weibes Pershonen aufstehen) die Speissen, so ihnen der Kuchelmeister räichen wirdt, lassen auf ihren Tisch sezen, auch das Confect oder Schalen gedachten Kuchelmeister zu langen.

Nachdem dieses Vorricht können die vom Adel, wieder zu ihren Tisch gehen, doch uber eine gutte Viertel oder Halben Stundte nit sizen, sondern aufsteh[e]n, unnd bey meiner Taffel aufwertten.

Wann diese aufgestanden, soll mein Hoffmeister auch aufsteh[e]n unnd zu sehen, damit das Handtwater in Ordnung das auch das ubrige Gesinde zu ihrer Taffel gehe unndt nach Notturft vorsehen werde.

Die Hoffmeisterin unnd Jungfrauen aber sollen der gleichen aufstehen, ihre Reverentz⁴⁹ thun, an den vorige Ort treten unnd warten biss ich unnd meine Gemahl auffstehen.

So baldt diess geschehen, sollen vier warme Speissen als ohngefehe aine Suppen, ein Rindfleisch, aingemacht Fleisch unnd starck Zugemuss auss der Kuchel vor den sechsten Tisch oder maine ubrige Diener hinauff getragen werden.

Zü diesem sechsten Tisch sollen gehen und dergestalt ordentlich sizen

*Hanuss Jungker⁵⁰
der deütsche Schreiber⁵¹
Ježowsky
der Georg
Conradt Niembsch
Hanuss Diebitsch*

---

⁴³ Lovčí Maxmilián Khin z Khinu. Nepobýval u dvora stále, pobíral roční plat na dva koně 150 kop grošů míšeňských (1615). V roce 1616 pro něj vydal Petr ze Švamberka obsáhlou instrukci. Za stavovského povstání se stal velitelem posádky na Zvíkově, kde se vzdal císařským až v roce 1622. K tomu srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2; sign. 8/14 (instrukce), kart. 2 a J. TOMAN, *Zvíkov*, s. 161.

⁴⁴ Srov. pozn. 4.

⁴⁵ V roce 1616 jím byl preceptor Pavel. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2.

⁴⁶ Pravděpodobně Matouš Žárský, jako sekretář uváděn i v roce 1615. Srov. *příloha 1*.

⁴⁷ Možná vinný šenk Jan, který je doložen v roce 1613. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

⁴⁸ Pekárek Matouš, srov. pozn. 21.

⁴⁹ Reverentz je původem latinské slovo a znamená poklona, pocta nebo úcta.

⁵⁰ Začínal jako lokaj, v roce 1615 je uváděn ve funkci „*cajkbortera*“ (plat 50 kop grošů míšeňských ročně, strava i šaty navíc). Za stavovského povstání se stal velitelem zámku Orlíku, kde se vydržel bránit císařským až do léta 1622. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2 a J. TOMAN, *Zvíkov*, s. 161 an.

⁵¹ Asi německý písař Konrád (doložen 1615), srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2.

*der Schneider*⁵²
*der Daniel*⁵³
*der Apotecker*⁵⁴
Jacob der reissige Knecht
Wenzel der räissige Knecht
*Michael der Logkey*⁵⁵

Sie sollen vor unndt nach Tisch beten, ganz stil, sauber, unnd nacheinander essen an uber Halbe Stunden am Tisch nit sizen bleiben.

Nachdem sie aufgestanden unnd gebet, sollen sie alles vom Tisch raumen, an seinem Ort tragen, die reisigen Knechte unnd Jungen im Stall, die andern aber wieder zum aufwartten gehen.

Wann die ersten Speissen vor meine Taffel hinaüff seindt, so sollen die Köch vor den siebenden Tisch unndt nach vorzeüchnete meiner Gemahl Dienerin unndt Menscher zu Mittag 6, zu Abent 5 Speissen anrichten.

Alss beyleüfftig

Eine Suppen
Ein Rindtfleisch
Eine Wodwarzka, Wilprat oder der gleichen
Ein eingemacht Fleisch
Ein Gebratens unndt
Zugemuss

An diesen Tisch werden essen

die Susanna
die Steinschneiderin
die Margareth
*meiner eltisten Tochter Magdt*⁵⁶
*die Maler Andl*⁵⁷
Elischka
Eua
Ursula
Andschel des Pawels Tochter
*Andschel des Pecken Tochter*⁵⁸
Andschel der Frau Kozin Maydel

---

⁵² Mohl to být dvorský krejčí Petr, doložen i v roce 1615. *Tamtéž*.

⁵³ Určitě se nejedná o Daniela Housku, listovního písaře (1615: roční plat 20 kop grošů míšeňských, strava a šatstvo), který odešel s Janem Jiřím na Orlik. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-12, kart. 2.

⁵⁴ Pravděpodobně lékárník Jonáš. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

⁵⁵ Michal lokaj je doložen i pro rok 1615 s platem 24 kop grošů míšeňských ročně, dostával navíc i stravu a šaty zadarmo. K tomu SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10-11, kart. 2.

⁵⁶ Služebnice nejstarší dcery Petra ze Švamberka, Zuzany Alžběty. Srov. pozn. 6.

⁵⁷ Anna, manželka malíře Tomáše Třebochovského, srov. V. BŘEZAN (ed. J. PÁNEK), *Životy*, s. ??

⁵⁸ Dcera pekaře Havla, srov. pozn. 20.

Wann diese abgeförtiget, so wird man von den achten Tisch unnd die ubrigen meiner Gemahl Menscher 4 Speissen anrichten.

Nemblich aine Suppen

Ein Rindfleisch

Ein ander eingemacht Fleisch

unndt ein Zugemuss

Die Menscher seindt diese

*die Starosta*⁵⁹

die Andschel Kindermagdt

die Andschl Waschmagdt

*die Lida Waschmagdt*⁶⁰

die Brigita unndt

*Helena Brandtweinbrennerin*⁶¹

*Betreffent die Ammel,*⁶² *die wirdt wie bisshero geschehen, alleine gespeisset werden.*

Zum neüntten

Werden in der Kuchel gespeiset

*zwerne Köch*⁶³

*zwerne Kuchljuvenen*⁶⁴

*dass Kuchlweib*⁶⁵

Zum zehendten oder Lezten wird alle Mahlzeitenessen, Bier unndt Brot zu Hauss geschicket.

*den alten Gertner Christeln*⁶⁶

*Jacoben den alten Gutschen*⁶⁷

unnd an jezo des Wenzels Weibe

wie auch dem Beckenjunge

Summa aller Perschonen aüser der Ammel, zweyer Prouisioner unnd zweier Krancken, so täglich unndt Ordinari auss meiner Kuchl gespeisset werden.

---

⁵⁹ Tj. starostka, měla na starosti služebnice ve fraucimoru. Mohlo se jednat o Annu Šlidovou doloženou u dvora v letech 1614 a 1615. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 23a, fasc. VII.

⁶⁰ Obě byly pradlenami ve fraucimoru.

⁶¹ Tj. palička kořalky, staročeské prameny ji nazývají „*vinopalkou*“.

⁶² Kojné u dvora dosvědčovaly, že švamberské děti byly velmi malé.

⁶³ Pravděpodobně kuchaři Jan z Rožmberka a Jan z Ronšperka (doložení v roce 1615). SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2.

⁶⁴ Blíže neznámi kuchtíci.

⁶⁵ Myčka nádobí, snad Voršila doložená v roce 1614, SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a, fasc. V.

⁶⁶ Kryštof Tragelin byl zahradníkem a měl pobývat v bráně na Valech. V roce 1616 se zařadil mezi věřitele Petra ze Švamberka, když mu půjčil 100 kop grošů českých. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/10, kart. 2 a sign. 21/89, kart. 11.

⁶⁷ Pravděpodobně Jakub Vitengl zvaný Huc, jako kočí je doložen v roce 1615. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, ze Švamberka, sign. 8/11, kart. 2.

An meiner herzlichsten Kindertafel werden wie oben gemelt Ordinari sieben Pershonen gespeiset, vor welche mein Kuchlmeister zur Mittag Malzeit an Rint unnd andern Fleisch, wie volget, wird hinaus geben unnd zurichten lassen.

Alls zum Kochen, des besten jungen Rindfleisch.....2 lib
Kalbfleisch zum Kochen, Einmachen, zu Knödeln,
Caruenadeln, Picadeln unnd der gleichen.....1" lib
Schöpssen- oder Lemmerfleisch zum Einmachen.....1" lib
Item zum Braten, Kelbern-, Lemmern- oder Schöpssenfleisch...2" lib

---

Summa   7" lib

Neben diesem Ordinari Fleisch könnte er zum sieden abgewexelter, aine alte Henne, ain par junge Hüner, ain zertes Wilprät, kleine Vögl oder der gleichen brauchen.

Item zum Braten, nach Gelegenheit der Zeit, offt einen Copauer, gutte allte Henne, ein par junge Hünner, grosse Vögl von Rehe der gleichenen, zum Zugemussern köntte er brauchen aine Gersten, Tschwetzken, Weichsseln, Spinot, Köhl, Räiss, Birrn, Opffel, Ruben, auch etwass von Gebackenen geben.

Die Abent Mahlzeit könte vast dem Mittag Mahl gleich gehalten, jedoch nach vorzeuchnetes am Fleisch gegeben werden.

Alss Kalbfleisch auf allerley Manier einzumachen.....2 lib
Schöpssen- oder Lemmerfleisch.....1" lib
Zum Praten am Kelbern-, Schöpssen- oder Lambfleisch...2" lib

Summa   6 lib

Mit dem Brot, Wein unnd Bier, soll es, wie oben gedacht, gehalten werden, neblichen vor jedes Kind ein Label Herrenbrot, ein Seidel Weissbier unnd vor alle anderthalb Seydel Wein, vor die 2 Jungen 3 Label Brott, keine Fisch sollen vor meine Kinder gespeisset werden, darmit sie ganze Wochen bey ihrem Orinari vorbleiben.

In der Hoffstuben⁶⁸ werden an einer Rudentafel 15 Personen gespeisset, denen man alle Mahlzeiten 5 starcker essen soll geben.

Alss zu Mittag

1. Eine grosse Schüssel voller Suppen
  2. Ein Stuck gesoten Rindfleisch von.....5 lib
  3. Ain aingesalzen Wilprät, Wodwaržka, Schöpssen oder ander Fleisch von.....3 lib
  4. Ainem rinderen oder anderem Praten von.....4 lib
  5. Ein starckes Zugemuss alss Kraut, Arbes oder Rueben
-

Summa   12 lib Fleisch

Einem jeden seine Zeile Brott unnd 2 Seid[e]l Weissbier

Zu Abendt

1. Eine gerstene Graupen in einer Fleischbrüe oder im Sommer aine gutte Schüssel voller Sallat mit harten zerlegten Ayern.
2. Ein eingemachtes Rindfleisch von.....3 lib
3. Ein gekocht kelbern, schöpssen oder ander Fleisch von.....3 lib

---

⁶⁸ Tzv. dvořanská světnice třeboňského zámku vyzdobená erby rožmberských dvořanů, srov. J. HRDLIČKA, *Páni dvořané*.

4. Ein kelbern oder ander Geschling, Fleckh, Oxenfüss unnd der gleichen oder andern
5. Ein rinderen Braten von.....4 lib

Summa   10 lib Fleisch

Einem jeden seine Zeüle Brot unnd 30 Seyd[e]l Weissbier.

Am Freytag zu Mittag

1. Eine Suppen
2. Drey mittelmessige Karpfen
3. 3 Speisefisch, geraucherte Hecht oder Karpfen, Hering, Stockfisch unnd der gleichen
4. Eine Schüssel voller Knödeln oder Beheschnizen
5. Unndt ein guttes Zugemuss

Des Abends

Einem jeden sein Brodt
 Ein Stuck Kess unndt
 Ihren gewöhnlichen Trunck 30 Seydeln

Im selben Zimmer oder in jezo gedachter Hoffstube werden zugleich an einem andern Tisch 10 Pershonen gespeisset unnd solchen weres zu Mittag also Abent 4 starcker Essen gegeben werden.

Alss zu Mittag

1. Eine rindere oder andere Suppen
2. Ein Stuck gesotten Rindfleisch von.....5 lib
3. Ein eingesalzen Wilprät oder ander eingemacht Fleisch von.....3 lib
4. Zum Zugemuss Arbes unnd Krautt. Item so soll ihnen alle Sontage unnd Mitwochen zu Mittag ain rinderer oder anderer Braten von 4 lib gegeben werden.....4 lib

---

Summa   8 lib Fleisch

Einem jedem am Tisch eine Zeüle Brodt unnd 2 Seideln Weissbier, frü[h] unnd unter Tages mögen sie ihren gewonlichen Trunck Rischbier⁶⁹ haben.

Zu Abendt

Eine Suppen
 Ein eingemachtes Rindfleisch von.....5 lib
 Ein rindern oder schöpssen Geschlingk, Fleck, Füsse, rindes Kopfe oder der gleichen
 Eine gutte Schüssel voller gersten Graupen

Summa   5 lib

Einem ieden seine Zeüle Brott unnd 2 Seyd[e]l Weissbier.

Am Freytag und andern Fasttagen

1. Eine Suppen
2. Zwerne mittelmessige Karpfen oder Speisefisch

---

⁶⁹ Tzv. řídké pivo sehrávalo v konzumaci alkoholu roli distinktivního znaku. Pít řídké pivo znamenalo být nížeji postaven než ten, kdo pil bílé pivo.

3. *Geraucherte Hechten oder Karpfen, wie auch in der vasten Stockfisch, Hering unnd der gleichen*
4. *Ein starckes Zugemuss*

Zu Abendt

Ein Stuck Kess auch jeden seine Zeile Brot unndt 2 Seydel Weissbier.

Meine Taffel oder Viertter Tisch

Mit meiner Taffel soll es zur Mittag unnd Abendt Malzeit dergestalt, wie oben angedeütet, auch meinem Kuchlmeister befolen, gehalten werden, doch soll an Fleisch Ordinari folgendes gegeben werden.

1. <i>Rindfleisch zum Sieden.....</i>	4 [lib]
2. <i>Zur Wodwarzka oder zum Einmachen.....</i>	2 [lib]
3. <i>Kalbfleisch zu kochen, einmachen, zu Knödeln unnd der gleichen Speissen.....</i>	3" lib
4. <i>Schöpssen- oder Lemmerfleisch zum Kochen, Carmunaden oder anderer Speissen.....</i>	3" [lib]
5. <i>Kalbfleisch zum Braten.....</i>	4 [lib]
6. <i>Schöpssen- oder Lambfleisch zum Braten.....</i>	3 [lib]
<i>Summa</i>	20 lib

Wass aber hoch unnd nidrig auch feder Wilprät, wie nit weniger allerley Geflügl, Flüssfisch, Gemusser unnd der gleichen Speissen anlanget, da wird mein Kuchelmeister voriger meiner Anordnung gemess meine Taffel zu bestellen wissen.

Alle Mahlzeiten wird der Beck vor meine Taffel 8 Label Herrenbrodt, item 6 Seidel Weissbier hinauf tragen. Die Wein aber so vor meine Taffel kombt, soll von Keller fleissig aufgezaichnet unnd in die Tag auch Wochenzettel bringen.

Die Freytag oder Fasttag belangent, da sollen meisten Mals Fisch unnd etwass wenigers von Fleisch angerichte worden.

Es kommen aber zur Mittag Mahlzeit unnd wan ich ohne Geste, vor mich, beyleifftig, diese Fisch aus der Behaltern in meine Kuchl bracht unnd zugerichtet worden.

Alss

1. *Ain grosser Karpfen in der schwarzen Brüe*
2. *Ain anderer zum Heissabsieden*
3. *Abermahl einen Karpfen zum Praten oder Ainmachen*
4. *Ainen Schüsselhecht⁷⁰ auf polnisch oder ungerisch*
5. *Ainen der gleichen Hecht heissabsieden, auch mit Speck oder gerösten weissen Brodt*
6. *Abermahl ein Hecht zum Backen, Füllen oder auff eine andere Manier zu zurichten*
7. *Sieben oder acht Pierschken⁷¹ nach dem sie gross seindt zum Heissabsieden, Einmachen oder Backen*

Wass sonsten andere Fisch, alss Forellen, Grundeln, Krebs, Kaulperschken, Ohllruppen, Brattfisch, bissweylen auch Stockfisch, Plateissen, Hering oder Neünaugen, Brücken, Sardellen, Schnecken⁷² unnd der gleichen, anlanget, da wird mein Kuchelmeister die Zeit unnd Gelegenheit in Acht nemen unndt meine Tafel zuvorsehen wissen.

⁷⁰ Tzv. mísní štika, tj. štika prostřední velikosti.

⁷¹ Okouni (od německého *der Barsch*)

⁷² Podle pořadí se jednalo o pstruhy, řízky, raky, ježdíky, mníky (staročesky „*miky*“), lipany, tresky („*štokfiše*“), platýse, sledě, mihule („*nejnoky*“), „*priky*“ (nepodařilo se mi zjistit soudobé označení této ryby), sardinky

So ist nit von Nöthen, an einem solchen Tage, ausser Feder- oder anderen Wilprät, uber zwey oder drey kleine Speissel, von einem eingemachten Fleischel zurichten, zu welchen uber 4 lib nit zu nemen.

Zu Abent soll keine vollkommene Mahlzeit sondern nur aine Collation⁷³ angerichtet werden. Alls beyleüfftig

1. Etwass von Ayern
2. Ainem heiss gesotenem oder kalten Karpfen
3. Ainem Gebratenen, in einer Passtiten eingeschlagenen oder kalt gesezten Karpfen
4. Ainbahr Krumb oder Kohl Hechtel
5. Heiss gesotene Forellen, Krebs, Ohll,⁷⁴ Schnecken, Grundeln oder Flüssfischl
6. Etwass von Sardellen, Brücken, Cauiar,⁷⁵ Neünaugen, Austern⁷⁶ oder der gleichen.

Mit meiner vom Adeltisch soll es allerdings wie oben angedeutet, wie zu Mittag unndt Abendt, also Fleisch- undt Fischtagen vorbleiben.

Unndt wirdt alle Mahlzeiten vor jede Person 1 Label Herrnbrodt, wie auch 2 Seidel Weissbier, item vor alle 6 Seydel Speisswein gegeben worden. Am Freytag zu Abent werden sie mit einer Collation⁷⁷ unnd wass von meiner Taffel kombt, sich contentiren.

Auff meiner Dienertisch sollen alle Speissen so denen vom Adel uberbleiben gegeben werden, zu welchen sie noch 4 andere warme Speissen auss meiner Kuchl holen sollen.

Alss zu Mittag

1. Aine Suppen
2. Ain gesoten Rindtfleisch von.....4 lib
3. Ain eingemachtes Fleisch oder Wilprat.....2" lib
4. Ain guttes Zugemüss

Summa   6" lib

Item so wird der Beckh einen jeden seine Zeüle Brot, auch 2 Seidel Weissbier geben.

Alss, unnd nit anderss, soll es auch des Abendts gehalten werden.

Am Freytag unnd Fasttagen aber können ihnen Mittags, zu den andern Speissen auss der Kuchl gegeben werden.

Nemblichen

1. Aine Suppe
2. Stockfisch, Heringe, Plateissen oder geraucherte Fisch
3. Ain guttgericht Weissfisch oder ein Karpfen im Salz
4. Ain gutt unndt starck Zug[e]muss

---

a hlemýždě („šneky“). V podstatě se jednalo o základní škálu konzumovaných ryb, jak jsou známy například z rožmberských „kuchyňských,“ účtů. Srov. SOA Třeboň, CR-registratura, z Rožmberka, sign. 22a.

⁷³ Collatio, staročeské kollací, znamenalo svačinu, hostinu, ale jak vysvitá z tohoto pramene, jednalo se o lehké, skromnější jídlo, které zdaleka nedosahovalo rozsahu klasických aristokratických jídel a souznělo s postním zaměřením dne. Srov. J. GEBAUER, *Slovník staročeský*, díl II, Praha 1970 (2), s. 83.

⁷⁴ Tj. úhoři (z německého *der Aal*).

⁷⁵ Otázkou zůstává, zda skutečně Švamberkové kaviár konzumovali, a případně v jaké podobě.

⁷⁶ Tj. ústřice.

⁷⁷ Srov. pozn. 73.

Zu Abent wird ihnen gleich den untern I[h]r Kess, Brot unnd Bier geräichet werden.

Vor den siebendten Tisch

An welchem meiner herzlieben Gemehl Kinder Weiber, Dienerin unnd Menscher essen, soll so baldt meiner Taffel besezt, angerichtet unnd Vormittag nach verzeuchnetes an Fleisch gegeben werden

Alss

Rindfleisch gesotten.....3 lib
Kalbfleisch gekocht.....2 lib
Schöpssen- oder Lambfleisch gekocht.....2 lib
Rindt-, Kelbern-, Schöpssen- oder Lambfleisch zu praten..3 lib
Ain guttes Zugemuss

Summa 10 lib

Einer jeden Pershon aine Zeüle Brodt unndt 2 Seydel Weissbier.

Zu Abendt

Aine Gersten in einer rindern Brüe
Ain eingemachtes Kalb-, Schöpssen- oder Lambfleisch.....3 lib
Ain kelbern Geschlingk, Fleck, gebratner Leber oder Lungmuss ohn Gefehr...2 [lib]
Ein kelbern oder schöpssen Praten von.....3 lib
Ein guttes Zugemuss

Summa 8 lib

Jeden Person eine Zeile Brodt unndt 2 Seydel Weissbier.

Am Freytag oder an einem Fasttage zu Mittag soll ihnen gegeben werden.

Aine Suppen
Zwerne Karpfen im Salz gesotten
Aingerichte Weissfish
Offermalss, Stockfish, Plateissen, Hering oder eine Schüssel voll gutter Knödel[n]
Ain gutt Zugemuss
Einer jeden ihne Zeile Brodt unnd 2 Seidel Weissbier.

Des Abends

Eine Gersten
Sallat mit Ayern
Ainen gebratenen Karpfen
Etwass von Weissfishen
Ein Zug[e]muss
Einer j[e]den 2 Seydel Weissbier unnd I[h]re Zeile Brodt.

Vor den achten Tisch

Unndt an welchem 6 meiner Gemahlin Dienerin unnd Menscher essen werden.

Zu Mittag

Eine Suppe

Rindfleisch gesotten.....2 lib

Ein rindern oder schöpsen Braten von.....3 lib

Ain Zugemuss

Summa 5 lib

Einer jeden ihre Zeile Brodt unnd 2 Seydel Weissbier.

Zu Abent am Fleischtage⁷⁸

Ein Brey

Ein eingemacht Fleisch von.....3 lib

Ein schöpsen oder ander Geschlingk

Ein Zugemuss

Summa 3 lib

Am Freytage oder Fasttage

Zu Mittag

1. Eine Suppe

2. Ainem Karpfen im Salz

3. Geraucherte Fisch, Plateisen, Hering, Stockfisch oder der gleichen

4. Ain Zugemuss

Einer jeden ihre Zeil[e] Brot unnd 2 Seydel Weissbier

Des Abends

Collation,⁷⁹ alss ein Stuck Kess

Jeder 2 Seydel Weissbier

unnd ihre Zeile Brodt.

Vor den neüntten Tisch

Alss die Kuchl Partey zu Mittag

Eine Suppen

Rindfleisch.....3 lib

Ain Zug[e]muss

Jedem seiner Zeüle Brott, vor die beyde Köche, alle Mahlzeiten 6 Seidel, vor die Jungen unnd dass Kuchweib auch 6 Seidel Weissbier

Zu Abendt

Aine Gersten

Ein gekochtes Kalb-, Schöpssen- oder Lambfleisch....3 lib

Ein Zug[e]muss

Allen 5 Personen jede Mahlzeiten 12 Seydel Weissbier unnd j[e]den Person I[h]re Zeile Brodt.

---

⁷⁸ Tzv. masové dny byly v protikladu k postním dnům, kdy se nemělo jíst jiné maso než ryby.

⁷⁹ Srov. pozn. 73.

Am Freytag oder Fasttag zu Mittag

Aine Suppe
Ainen Karpfen
Unndt ein Zugemuss
Ihre 5 Zeilen Brodt unnd 12 Seydel Weissbier.

Zu Abendt

Ein Stuck Kess
Ihr gewonlich Bier unndt Brodt.

Zum zehenden und lezten sollen vor den untern Thorwachter, die zwey Prouisioner unnd Krancken, alle Mahlzeiten an Fleischtagen gegeben werden.
Rindt-, Schöpssen-, Kalb- oder Lambfleisch.....5 lib
Ainem jeden seine Suppen
unnd ein Zug[e]muss
Item jeden eine Zeile Brodt unnd 2 Seidel Weissbier.

Extra Ordinari soll alle Morgen nach verzeuchneten Pershonen aine Zeile Brodt unndt 2 Seydel Weissbier gegeben werden.

dem Futtermeister⁸⁰
Jacob den reissigen Knecht
Wenzel reisigen Knecht
dem Rinthenssel
dem Zipss⁸¹
dem Geörg Stalljunge

Item so sollen alle Morgen nach verzeuchnete Pershonen I[h]r Brodt unnd Speissbier die Notturfft haben.

5 Gutschen⁸²
2 Vorreitter⁸³

Lezlich so wirdt der Beck alle Tage vor meine, meiner lieben Kinder unnd der vom Adeltisch, in die Kuchl zum Suppen einschneiden 3 Label Herrnbrot geben. Item vor der Diener, Menscher unnd Gutschen Suppen, Brot Zeilen.

Menscher unndt Gutschen Suppen,
Brott, Zeillen unndt m

Menscher unndt
Menscher⁸⁴

⁸⁰ Mátl Pošer, zásobovatel. Srov. pozn. 15.

⁸¹ Maštaliř, srov. pozn. 19.

⁸² Srov. pozn. 27a 28.

⁸³ Srov. pozn. 29a 30.

⁸⁴ Poslední čtyři řádky jsou dopisovány jinou rukou, jako by si někdo zkusil napsat poslední slova pořádku, nic

---

to ale nemění na tom, že pořádek zůstal nedopsán v tom slova smyslu, že mu chybí jakákoli datace a podpis, jímž by vrchnost schválila jeho platnost.

Příloha 3: Byrokratická elita švamberského dominia (1611-1616)¹

Funkce	Zástupce
Komorní písař Třeboň	Jan Bugák Klučanský (1611-1614), Ondřej Pilar (1614-1615), Pavel Linhart (1615-1616)
Důchodní a pivovarní písař Třeboň	Jan Libra (1611-1612), Ondřej Pilar Lomnický (1612-1614), Pavel Linhart (1614-1615)
Důchodní a pivovarní písař Nové Hrady	Pavel Třeboňský z Breitenberku (1611-1616)
Důchodní a pivovarní písař Borovany	Řehoř Štrup z Rozenétu (1611-1616)
Důchodní a pivovarní písař Rožmberk	Vavřinec Prechtl (1611-1616)
Důchodní a pivovarní písař Libějovice	Pavel Linhart Lomnický (1611-1614), Jan Pratsberger (1614-1616)
Důchodní a pivovarní písař Orlík	Ondřej Zvíkovský (1611-1612), Daniel Rejchard (1612-1613), Václav Libějovský (1613-1615), Jan Vimberský (1615-1616), Václav Libějovický (1616)
Důchodní a pivovarní písař Zvíkov	Kašpar Linek (1612-1613), Havel Petrovic (1613-1616)
Důchodní a pivovarní písař Slavoňovice	Havel Petrovic Mirovský (1612-1613), Daniel Rejchard (1613-1614), Martin Kuřík (1614-1616)
Písař Soběslav	Václav Libra (1611-1616)
Pivovarní písař Lomnice nad Lužnicí	Martin Štemberský (1611-1615), Jakub Šindler (1615-1616)
Pivovarní písař Veselí nad Lužnicí	Martin Lomnický ze Šebínu (1611-1616)
Pivovarní písař Benešov nad Černou	Jakub Aizenmergar (1611-1616)
Pivovarní písař Kaplice	David Bechyňský (1611-1616)
Pivovarní písař Sviny	Dobiáš Aleš (1611-1616)
Pivovarní písař Dvořiště	Josef Šrainer (1611-1616)
Porybní písař Třeboň	Vavřinec Benda (1611-poč. 1615+), Matěj Černovský (1615-1616)
Kuchyňský písař Třeboň	Matěj Černovský (1611-1612), Václav Libějovský (1612-1613), Daniel Švarc (1613-1615), Vavřinec Vrchota (1615), Václav Libějovský (1615-1616)
Obroční písař Třeboň	Vincenz (1611-1614), Konstantin Benda (1615-1616)
Hospodářský písař Třeboň	Nikodém Lomnický ze Šebínu (1611-1612), 1612 funkce zrušena
Pražský hospodář	Jan Reš (1611-1616)
Písař skelné hutě u Dobré Vody	Kryštof Štix (1611-1613), Pankrác Nieder (1613-1616)

¹ Rok 1616 jako vrchní mezník není volen autorem, ale dochovaností pramenů.